ശ്രീഗർഗസംഹിതാ

അശ്വമേധഖണ്ഡഃ - ഷട്പഞ്ചാശത്തമോഽധ്യായഃ

അശ്വമേധസമാപ്തിഃ തഥാ ഉഗ്രസേനസ്യ യജ്ഞാഭിഷേകമ് -

ഗർഗ ഉവാച -
ഉഗ്രസേനസ്യ യജ്ഞേ വൈ ഹയമേധേ മഹാത്മനഃ ..
തസ്യാസൻപരിചര്യായാം ബാംധവാഃ പ്രേമബംധനാഃ ..1..
തതശ്ചകാര യദുരാൺനാനാകർമസു ബാംധവാൻ ..
ഭീമം മഹാനസാധ്യക്ഷം ധർമം ധർമസ്യ പാലനേ ..2..
ശുശ്രൂഷണേ സതാം ജിഷ്ണും നകുലം ദ്രവ്യസാധനേ ..
പൂജനേ സഹദേവം ച ധനാധ്യക്ഷം സുയോധനമ് ..3..
ദാനേ ച ദാനിനം കർണം ദ്രൗപദീം പരിവേഷണേ ..
രക്ഷായാം കൃഷ്ണപുത്രാന്വൈ ഹ്യഷ്ടാദശ മഹാരഥാൻ ..4..
യുയുധാനം വികർണം ച ഹൃദീകം വിദുരം തഥാ ..
അക്രൂരമുദ്ധവം ചൈവ നാനാകർമസു ഭൂപതിഃ ..5..
കൃത്വാ പ്രത്യാഹ ശ്രീകൃഷ്ണം ദേവ ത്വം കിം കരിഷ്യസി ..
ശ്രുത്വാ കൃഷ്ണ ഉവാചാഥ ബ്രാഹ്മണാനാം കരോമ്യഹമ് ..6..
പാദപ്രക്ഷാലനം രാജന്നിംദ്രപ്രസ്ഥേ കൃതം മയാ ..

ഇതി ശ്രുത്വാ ച ബ്രഹ്മാദ്യാ ജഹസുർഭൂജനാസ്തഥാ ..7..
ഗർഗ ഉവാച -
ഇത്യുക്ത്വാ ഭഗവാൻസാക്ഷാദൃഷീണാം ച തപസ്വിനാമ്
..
പാദപ്രക്ഷാലനം കൃത്വാ സ്ഥാപയാമാസ താന്നൃപ ..8..
ആസനേഷൂപവിഷ്ടാസ്തേ വാസാംസി പരിധായ ച ..
തിലകൈർദ്വാദശൈര്യുക്താ ദിവ്യാഭരണഭൂഷിതാഃ ..9..
നാനാമതാനാം മാലാഭിര്യുക്താഃ കർപൂരവീടകാൻ ..
ഭുക്ത്വാ തേ രേജിരേ യജ്ഞേ ദേവാ ഇവ മഹീസുരാഃ
..10..
തതോഽർഥിനോ ഭിക്ഷവശ്ച വിരക്താശ്ച ബുഭുക്ഷിതാഃ
..
കുർവന്തി യാചനാം സർവേ ദൂരദേശാത്സമാഗതാഃ
..11..
ദദസ്വാന്നം ദദസ്വാന്നം ദദസ്വാന്നം നരേശ്വര ..
ഉപാനഹശ്ച പാത്രാണി വസ്ത്രാണി കംബലാനി ച
..12..
ഉഗ്രസേനസ്യ യജ്ഞേ വൈ
മുനിവൃംദൈർനൃപൈർവൃതേ ..
തേഷാം താം കരുണാം വാചം നിശ്യമ്യ യദുസത്തമഃ
..13..
സുവർണം രജതം ചൈവ വസ്ത്രാണി ഭാജനാനി ച ..
ഗജാശ്വരഥഗോഛത്ര-ശിബികാദീനി ഹർഷിതഃ ..14..
യേഷാം യേഷാം പ്രിയം യദ്വൈ തേഭ്യസ്തേഭ്യോ ദദൗ
നൃപഃ ..
ഉഗ്രസേനഃ കൃതസ്നാനഃ ക്രതുകർമണി ദീക്ഷിതഃ ..15..
അസിപത്രവ്രതധ്രോ രുചിമത്യാ ബഭൗ തതഃ ..
വിപ്രാ വിംശതിസാഹസ്രാ വേദശാസ്ത്രവിശാരദാഃ
..16..

വ്യാസഗർഗാദയശ്ചൈവ കാരയംതി ക്രതൂത്തമമ് ..
ഹസ്തിശുണ്ഡാസമാ ധാരാ ഹ്യഗ്നികുംഡേ പതാത ഹ
..17..
ഘൃതസ്യ ച നൃപശ്രേഷ്ഠ മുനിഭിർബ്രഹ്മവാദിഭിഃ ..
തദ്യജ്ഞേ കൃഷ്ണകൃപയാ ഹ്യനലോഽജീർണതാം
യയൗ ..18..
തതഃ പ്രോവാച വഹ്നിസ്തു സർവേഷാം ശൃണ്വതാം
നൃപമ് ..
പ്രസന്നോഽഹം പ്രസന്നോഽഹം പശും മമ പ്രയച്ഛ വൈ
..19..
നിശമ്യ ചാഗ്നേർവചനം സഭായാം
ശ്രീയാദവേന്ദ്രോ മുനിഭിഃ സമം ച ..
ബദ്ധം തുരംഗം തപനീയയൂപേ
ഹിരണ്യദാമ്നാ ച തമാഹ ഭൂപഃ ..20..
ഉഗ്രസേന ഉവാച -
അഗ്നേർവാക്യം ശൃണു ഹയ ശുദ്ധം ത്വാം ച പശും
ക്രതോഃ ..
ഭക്ഷയിഷ്യതി വഹ്നിസ്തു ഘൃതൈസ്തൃപ്തോഽപി
ചാധ്വരേ ..21..
നൃപസ്യ വചനം ശ്രുത്വാ ശ്യാമകർണസ്തുരംഗമഃ ..
കൃഷ്ണം വിലോകയൻപ്രീതഃ കംപയാമാസ സ്വാനനമ്
..22..
തതോ ഹയമതം ജ്ഞാത്വാ വേദവ്യാസഃ സമം മയാ ..
മണ്ഡപേ മുനിഭിര്യുക്തേ
ശ്രീകൃഷ്ണാദ്യൈർനൃപൈർവൃതേ ..23..
ബ്രാഹ്മണൈഃ ക്ഷത്രിയൈർവൈശ്യൈഃ
ശൂദ്രൈര്യജ്ഞദിദൃക്ഷുഭിഃ ..
സ്ത്രീഭിര്യുതം പ്രലംബഘ്നം പ്രാഹ ദ്വൈപായനോ
മുനിഃ ..24..

വ്യാസ ഉവാച -
ഉത്തിഷ്ഠ ബലഭദ്ര ത്വം കരവാലം പ്രഗൃഹ്യ ച ..
ഛിംധി കം വാജിനശ്ചാഗ്നേഃ പ്രീതയേ ഹ്യധുനാ ത്വരമ്
..25..
നിഹതേ തുരഗേ രാമ ഹവനേ ച കൃതേ സതി ..
യജ്ഞാവതാരഃ കൃഷ്ണസ്തു പ്രസന്നോ ഭവതി ക്രതൗ
..26..
ഗർഗ ഉവാച -
ഏവം വ്യാസവചഃ ശ്രുത്വാ ബലഃ ഖഡ്ഗേന സത്ത്വരമ് ..
ശിരോ ഹയസ്യ ചിച്ഛേദ തച്ഛിരോ ഗഗനം യയൗ ..27..
ഗത്വാർദ്ധം നൃപശാർദൂല ലീനം തദ്രവിമംഡലേ ..
ദേവദൈത്യനരാഃ സർവേ തം ദൃഷ്ട്വാ വിസ്മയം ഗതാഃ
..28..
ഹയസ്യ ഹൃദയേ ശൂലം നിജഘ്നാന ഹസൻഹരിഃ ..
മകരംദസമാ ധാരാ രാ[illegible]സ്തത്ര വിനിർഗതാ ..29..
തതശ്ച നിർഗതാ ജ്യോതിസ്തുരഗസ്യ കലേവരാത് ..
പശ്യതാം ചൈവ സർവേഷാം വിവേശ മധുസൂദനേ
..30..
പശ്ചാദ്ഭൂത്വാ ച കർപൂരശരീരം പതിതം പശോഃ ..
ഗാത്രാച്ച്യുതാ യഥാ രാജന്വിഭൂതിഃ ശംകരസ്യ ച ..31..
ദൃഷ്ട്വാ ച കർപൂരസമൂഹമദ്ഭുതം
സഭാം സുഗംധേന വൃതാം ച ദ്വാരകാമ് ..
വ്യാസാദയസ്തേ മുനയഃ പ്രഹർഷിതാ
ഊചുർനൃപം വൈ ക്രതുകർമണി സ്ഥിതമ് ..32..
ദിഷ്ട്യാ തേ നൃപശാർദൂല സഫലോഽഭൂത്ക്രതൂത്തമഃ ..
കർപൂരേണാപി ഹവനം കരിഷ്യാമശ്ച ത്വം കുരു ..33..
ഇത്യുക്ത്വാ ഋത്വിജഃ സർവേ യജ്ഞകുംഡേ ച
തത്ക്ഷണാത് ..
ഘനസാരം ഹി ജുഹുവുഃ പൂർവം യജ്ഞേശ്വരായ ച

..34..
യത്ര യജ്ഞേശ്വരഃ കൃഷ്ണശ്ചതുർവ്യൂഹധരഃ പരഃ ..
രേജേ പുത്രൈശ്ച പൗത്രൈശ്ച തത്ര കിം ദുർലഭം നൃപ
..35..
തസ്മിന്യജ്ഞേ മഹേന്ദ്രായ വചഃ പ്രകഥിതം മയാ ..
ഗൃഹാണ ശക്ര യജ്ഞേഽസ്മിൻകർപൂരസ്യാഹുതിം
വിഭോ ..36..
ഏഹി രാജ്ഞാർപിതാം ചൈനാം കലാവഗ്രേ ഹി
ദുർലഭാമ് ..
ഇതി ശ്രുത്വാ ച വചനം ശക്രഃ പ്രോവാച സസ്മിതമ്
..37..
പുനർഗൃഹ്ണാമി മുനയോ ധർമരാജക്രതൂത്തമേ ..
കുലക്ഷയേ ഗജപുരേ പ്രദത്താമാഹുതിം ദ്വിജൈഃ ..38..
ഇതി ശ്രുത്വാ ഹരേർവാക്യം സത്യം മത്വാ മുനീശ്വരാഃ ..
സർവാന്ദേവാന്നൃപശ്രേഷ്ഠ ഹ്യധ്വരേ ചാഹുതിം ദദുഃ
..39..
അന്യേ കേഽപി ന ജാനംതി വജ്രിണാ കഥിതം ച കിമ് ..
അഗ്നയേ സ്വാഹേതി മന്ത്രൈശ്ച
സർവാനേവാഹുതീർദദുഃ ..40..
കർപൂരഹവനേനാപി പ്രീതം വിശ്വം ചരാചരമ് ..
ഉഗ്രസേനസ്തു രാജാ വൈ നിർഋണോഽഭൂന്മഹാധ്വരേ
..41..
യജ്ഞാംതേഽവഭൃഥസ്നാനമുഗ്രസേനോ
ദ്വിജോത്തമൈഃ ..
കൃഷ്ണാദ്യൈര്യാദവൈർഭൂപൈസ്തീർഥേ
പിണ്ഡാരകേഽകരോത് ..42..
ഭാര്യയാ സഹിതഃ സ്നാത്വാ വേദോക്തവിധിനാ നൃപഃ ..
ധൃത്വാ ക്ഷൗമാംബരം രേജേ യജ്ഞോ ദക്ഷിണയാ
യഥാ ..43..

ദേവദുംദുഭയോ നേദുർനരദുംദുഭയസ്തദാ ..
ഉഗ്രസേനോപരി സുരാഃ പുഷ്പവർഷം പ്രചിക്രിരേ ..44..
കാരയിത്വാ സ്വധാപാനം പ്രാശയിത്വാ യഥാക്രമമ് ..
സർവേഭ്യശ്ച പുരോഡാശം ദത്വാ ശേഷമഥാസൃജത്
..45..
ഉഗ്രസേനം ച വാദിത്രൈസ്തുഷ്ടുവുർവംദിനോ മുദാ ..
തതോ നീരാജനം ചക്രുർദേവക്യാദ്യാശ്ച യോഷിതഃ
..46..
അലംകാരശ്ച രത്നാനി വസ്ത്രാണി വിവിധാനി ച ..
നീരജനാംതേ പ്രദദൗ താഭ്യഃ പ്രീതോ നൃപേശ്വരഃ ..47..

ഇതി ശ്രീഗർഗസംഹിതായാം ഹയമേധഖണ്ഡേ
യജ്ഞപൂർതൗ നൃപസ്യാഭിഷേകോ നാമ
ഷട്പംചാശത്തമോഽധ്യായഃ ..56..

ഹരിഃ ഓം തത്സച്ഛ്രീകൃഷ്ണാർപണമസ്തു ..

GO TOP